

ನೀಲಕಂಠ

ಚಿತ್ರ ಲೇಖನ: ಎಂ.ಎಸ್.ಧರ್ಮೇಂದ್ರ, ದೊಡ್ಡಮಗ್ಗ

‘ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ ಯಾವುದು’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಥಟ್ಟನೆ ‘ನವಿಲು’ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ ಯಾವುದೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಜನ ತಡವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರು ನೀಲಕಂಠ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ‘ನೀಲಕಂಠ’ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ‘ಕಾರಸಿಯಸ್ ಬೆಂಗಲೆನ್ಸಿಸ್’ ಪ್ರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಲ್ಲಿ ‘ಇಂಡಿಯನ್ ರೋಲರ್’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಬ್ಯೂ ಜೇ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಜೇ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕಿದರೆ ನೀಲಕಂಠ ಪಕ್ಷಿ ಎಂದೇ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ರೋಲರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಇರುವ ಕಾರಣವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ನೀಲಕಂಠ ಪಕ್ಷಿ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷದ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿಸಲು ಗಂಡು ನೀಲಕಂಠ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿ, ತೇಲಾಡಿ, ನುಗ್ಗಿ, ಇಳಿದು, ಏರಿ ‘ಏರೋಬ್ಯಾಟಿಕ್ಸ್ ಪ್ರದರ್ಶನ’ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೇಂದೇ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ!

ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ರಸ್ತೆಬದಿಯ ಮರ, ತಂತಿಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀವೂ ನೋಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ, ಇರಾಕ್, ಅರೇಬಿಯಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಥಾಯ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಇಂಡೋಚೀನಾ ಗಡಿ, ಲಕ್ವದ್ವೀಪ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ನಲ್ಲೂ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಇವುಗಳ ಆಹಾರವೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆಹುಳುಗಳು. ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಡತೆ ಮತ್ತು ಚಿಟ್ಟೆಗಳು. ಹರಿದಾಡುವ ಜಂತುಗಳು, ಚಿಕ್ಕಹಾವುಗಳು, ಭೂಜಲಚರಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಹೊಲ ಉಳುವಾಗ ಸಿಗುವ ಕೀಟಗಳಿಗಾಗಿ

ನೆಗೆಲಯೋಗಿಯನ್ನೇ ಈ ಪಕ್ಷಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದನ್ನು ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಹೊಲಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡೇ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ 50 ನೀಲಕಂಠ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ ಇದೆ.

ಮಾರ್ಚಿನಿಂದ ಜೂನ್‌ವರೆಗೆ ಇವು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡುವ ಕಾಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊದಲೇ ಮರಕುಟಕಿ ಅಥವಾ ಮರ ಕೊರೆಯುವ ಹುಳುಗಳು ಮಾಡಿದ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಮರದ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಸುಮಾರು 3 ರಿಂದ 5 ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ. ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಗೋಲಾಕಾರ ಇರುತ್ತವೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡೂ ಕೂಡಿ 17ರಿಂದ 19 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಮೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಾವು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ರೆಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮರಿಗಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಗೂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೋಷಕರಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ.

ನೀಲಕಂಠ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನೀರಲ್ಲಿ ಡೈವ್ ಹೊಡೆದು ಮುಳುಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ಬಹಳ ಜನ ಇದು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದೂ ಇದೆ.

ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಶಿವ ವಿಷ ಕುಡಿದು ನೀಲಕಂಠನಾದ ಪ್ರಸಂಗ. ಆದರೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಪುಕ್ಕ ಇರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೀಲಕಂಠ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ನೀಲಕಂಠ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು.

ನೀಲಕಂಠ ಬರೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯಪಕ್ಷಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ! ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಕ್ಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ.

